

Unitat entre les diverses monedes de coure «En Barcelona»

F. PADRÓ

De coure i d'altres divesos metalls, caldria dir, per ser ben exactes. Un examen meticolós de les monedes de fosa de la seca catalana-napoleònica, «En Barcelona», ens ha fet veure que alguns encunyats fets per la Casa de la Moneda,¹ han estat també utilitzats per la sèrie de fosa emesa a les Drassanes.

I ara, amb alguns comentaris i fotografies adients, volem demostrar que les monedes d'encuny i les de fosa reproduïdes en aquest treball, corresponen al mateix disseny.

I aquesta prova d'evidència gràfica, ens pot donar una total confiança respecte a la hipòtesi de la unitat de control dels dos centres de producció monetària, d'aquella època de l'ocupació francesa de Barcelona.

Tenim molt poca, per no dir gens, documentació sobre aquesta realitat històrica. Només recordo haver llegit en la «Barcelona cautiva» del prevere Raimon Ferrer, i d'això ja fa molts anys i ara no sé memorar pas exactament, el volum capítol i pàgina de la ressenya on diu que en un moment determinat, en fer-se una inspecció a la Casa de la Moneda, explica el sacerdot autor del llibre,... «que han anat també a fer un peritatge a la foneria de les Drassanes...» o sia que la visita la feien als dos locals, un després de l'altre.

I això també em penso haver-ho llegit en un llibre de tema napoleònic de l'historiador Mercader i Riba, que ho reproduïx segurament de l'anterior volum indicat, del Pare Ferrer.

També E. Goig² fa referència a la mateixa circumstància.

1. Al carrer dels Flassaders, cantonada al carrer de les Mosques. Va tancar-se aquesta Seca després de la victòria de Felip V, en la guerra que va acabar-se l'any 1714, una vegada rendida Barcelona. Es torna a obrir la fàbrica catalana de moneda –que encara guardava les seves màquines– per l'agost de 1808, amb l'entrada a la ciutat dels francesos.

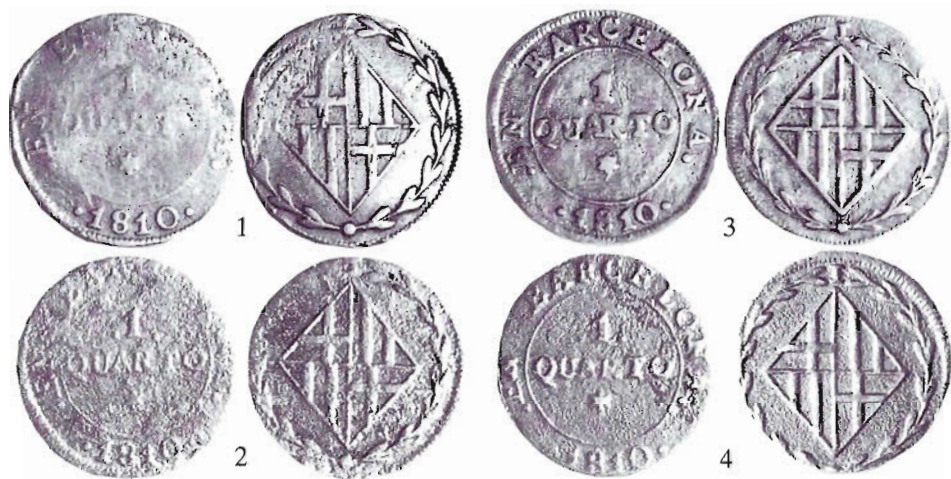
2. En el seu llibre «La Moneda Catalana de la Guerra de la Independencia», any 1974 (primera edició).

Ara bé, jo crec que la visualització de les monedes reproduïdes, que són una moderada mostra de les moltes altres que podrien recollir-se i comparar-se per aquest fi, ens donarà confiança i seguretat respecte a la teoria que hi havia una gran relació, i un bon intercanvi i comunicació, entre la recuperada seca de Barcelona i les foneries de les Drassanes, que segurament treballaven sota una direcció única, o complementària, o bé amb evidents connexions.

Almenys això és el meu convenciment, després de tocar i examinar amb gran comprensió un lot de prop de 2.000 monedes,³ de diferents metalls, d'aquesta, en el termini aproximat d'uns 20 anys!

I ara vénen les fotos i les explicacions d'algunes monedes considerades «idèntiques» de dibuix, i que són unes d'encuny i les altres de fosa.

Serà una evidència ocular, tant com les reproduccions fotogràfiques ho permetin, segons seva qualitat i la seva bona tria.

Un Quart de 1810 (↑) d'encuny i un altre, també (↑) de fosa. Monedes totalment idèntiques. Com també les que segueixen del mateix any en disposició ambudes (↓). O sia unes parelles ben iguals de dibuix i diferents de distribució, així com de tractament tècnic.⁴ Núms. 1, 2, 3 i 4.

4 Quarts de 1808 (↓), un d'encuny i l'altra de fosa. Núms. 5 i 6.

Observi's l'identitat de les peces.

Barres primes. Escut, 21/16.

3. En el N. de C. van posar-me a disposició un lot d'aproximadament 400 monedes, quan vaig voler consultar el seu fons sobre aquest numerari.

4. La moneda d'encuny, «no-coincident», no està retallada.

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

Doblec de la tija, en el quadrant dret inferior.⁵ Un doble llarg. Les «N» en disposició horitzontal respecte a «Quartos» (N — N). O sia, monedes totalment iguals excepte la tècnica de fabricació.

4 Q. 1808 (↑) d'encuny i un altre de fosa (↓), ben iguals. Núms. 7 i 8. Observi's: Barres gruixudes, escut de 21/15.

Distribució de les «N». (N — N) o sia elevació evident. Coincident també el doblec de la tija, etc.

4. Q. 1809 (↓) ambdós, un de fosa i l'altre d'encuny. Núms. 9 i 10.

Barres gruixudes. Escut de 21/17.

Hi ha una fulla petita, fora de programa, en el ram del quart superior dreta.

N — N petita elevació.

El doblec en les tiges és quàdruple. O sia doblec a cada quadrant.⁶

4 Q. de 1809, també tots dos (↓), un d'encuny i l'altre de fosa. Núms. 11 i 12.

Barres primes. Escut 21 / 16.

Les dues fulles de la base dels rams del revers, molt arrapades a la tija principal.

N — N, poca elevació; quasi horitzontals.

Els dobles de les tiges no existeixen.

Monedes, doncs, iguals!

4. Q. de 1810, tots dos (↓), un d'encuny i l'altre de fosa. Núms. 13 i 14.

Observi's la identitat.

Barres normals per aquest any, que vol dir una mica amples. Escut: 21/16.

Les barres horitzontals de l'escut són més primes que les verticals.

N — N. Observi's la distribució dels «punts» del 4! Tot igual! Dobles de la tija únicament en la inferior esquerra.

4 Q. de 1811, tots dos (↓), un d'encuny i l'altre de fosa. Núms. 15 i 16.

Barres primes. Escut, 21 / 16.

En els rams del revers, colzades molt fortes. Les fulles queden com arrapades a la tija.

Data estreta, sense punt final.

Dobles tiges, en els dos quadrants inferiors. N — N.

4 Q. de 1811, tots dos (↓), un d'encuny i l'altre de fosa. Núms. 17 i 18.

Barres gruix mitjà, que vol dir normals per aquest any. Escut: 21 / 17.

El numeral, 4, prim, amb molta finestra. Cua curta vertical.

N — N (la segona N, una mica més alta.)

Dobles als dos quadrants inferiors.

Colzades dels rams del revers, suaus normals.

Data ampla amb punt final.

4 Q. de 1812, ambdós (↓). Un d'encuny i l'altre de fosa. Núms. 19 i 20.

Falta punt abans del 4.

5. Per el problema dels dobles a les tiges dels rams del revers, consulteu, n° 57, de G.N. (ANE).

6. Variant exclusiva de l'any 1809. Molt escassa.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

Barres gruixudes. Escut mides iguals.

N ——— N (una mica més baixa la primera N)

4 Q. de 1812, tots dos (↓). Encuny i fosa. Núms. 21 i 22.

Nervis en *QUARTOS* «R» sobre «B», per corregir un error!

N ——— N (una mica baixa la primera N)

Dobles als quadrants inferiors.

4 Q. de 1812, tots dos (↓). Fosa i encuny. Núms. 23 i 24.

Colpidora variant. 5 fulles a cada ram dels reversos. (Falta una fulla).

Falta la segona fulla superior.

Dobles quadrants inferiors. Data sense punt.⁷

4 Quartos de 1813 (↓), fosa i encuny. Núms. 25 i 26.

Falten els punts anterior i posterior del numeral 4 valor de la moneda. En tot són iguals les peces.

4 Q. de 1814 (↓), una de fosa i l'altre d'encuny. Núms. 27 i 28.

Monedes exactament iguals.

Es tracta d'una variant difícil. La llegenda *EN BARCELONA* s'allarga moltíssim, i quasi bé s'acosta a tocar la data! Tenim per tant que les N (les «enes») queden baixes totes dues i qui-sap-lo.

És una variant molt escassa i no obstant, per donar-nos la raó, la trobem en els dos sistemes de producció de monedes, en encuny, a la seca i en fosa, a la foneria!

Els dobles en les tiges, inferiors, com sempre passa en les últimes dates de la sèrie.⁸

Hem mirat bé les fotos i sembla tot plegat una sola cosa, les dues tècniques de fabricació. Hi ha una unitat que sobresurt entre les diferències de presentació, per poc que hom observi. I només hem publicat alguns exemples, entre els molts que coneixem. Existeixen altres comparacions a fer.

També cal reconèixer que algunes vegades les monedes de fosa, queden lletges i com estraletes, i no fan goig de veure... Altres en canvi són tan ben manipulades, que costen de diferenciar.

A mi em sembla que uns i altres dels productors d'aquest monetari, anaven més o menys associats per una mateixa feina, que representa posar a l'aparador, en aquells temps turbulents, la imatge de la nostra vella i somorta Catalunya, sota l'embolcall nominatiu de la seva generosa Capital.

7. Em pregunto: si aquesta valuosa variant fos una moneda falsa, com hauria quedat «duplicada» en les dues sèries? Conec 8 peces, de la variant, falta fulla, de l'any 1812, notabilíssima reducció!, 3 són de la sèrie encunyada, i 5 de la fosa, amb diferents metalls!

8. Les monedes de 1 quarto han estat ampliades a 1,50.